

2025-07-31 Nr. NV-1779

ĮSTATYMŲ PROJEKTAI Nr.: TAP-25-836(2) TAIS-25-4681(4)		DĖL DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮSTATYMO NR. IX-1672 18 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 18-1, 18-2 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO IR STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 18 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-07-15	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Direktyva (ES) 2023/2668¹ nustato, kad griovimo ar asbesto šalinimo darbus planuojančios vykdyti įmonės prieš pradėdamos darbus privalo gauti kompetentingos institucijos leidimą. Leidimui gauti įmonės turi įrodyti, kad įgyvendina priemones darbuotojų patiriamai asbesto ekspozicijai darbo vietoje mažinti ir kad darbuotojai yra apmokyti saugiai dirbti. Teisės aktai Direktyvai įgyvendinti, turi įsigalioti ne vėliau kaip nuo 2025 m. gruodžio 21 d.

Šiuo metu darbuotojų apsaugos nuo asbesto keliamos rizikos reikalavimai (įgyvendinant 2009 m. Direktyvą) nustatyti Darbo su asbestu nuostatuose². Leidimo vykdyti darbus susijusius su asbesto poveikiu nereikia, tačiau yra nustatytas darbdavių pasirengimo (kompetencijų) vertinimo tokiems darbams atlikti mechanizmas, t. y. darbdavys prieš pradėdamas statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo ar jų konstrukcijų ar asbesto pašalinimo darbus, turi Valstybinei darbo inspekcijai (toliau – VDI) pateikti informaciją apie įmonės kompetenciją darbuotojų saugos ir sveikatos srityje vykdyti tokius darbus³. VDI vertina ir prireikus patikrina įmonės pasirengimą vykdyti tokius darbus, o įmonės, neatitinkančios nustatytų kompetencijos reikalavimų, negali pradėti darbų.

Per metus VDI gauna tik 10–18 pranešimų apie su asbestu susijusią veiklą (dažniausiai apie asbestcemenčio stogų keitimo darbus, kuriuos atlieka 2–12 darbuotojų), nors 2024 m. išduoti 85 leidimai nugriauti statinį, 1758 leidimai rekonstruoti statinį, 322 leidimai atlikti statinio kapitalinį remontą (iš viso – 2165 leidimai). Taigi pranešimo VDI apie su asbestu susijusią veiklą sistema iš esmės neveikia, darbdaviai skiria nepakankamai dėmesio darbuotojų apsaugos nuo asbesto poveikio reikalavimams.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siekiant įgyvendinti Direktyvą (ES) 2023/2668 ir sustiprinti darbuotojų apsaugą nuo asbesto keliamos rizikos sveikatai:

Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo pakeitimo projektu:

- **įtvirtinama pareiga darbdaviui užtikrinti darbuotojų apsaugą nuo asbesto poveikio, jeigu jie yra ar gali būti veikiami asbesto pluoštinių silikatų.** Darbuotojų apsaugos reikalavimai, jų įgyvendinimo sąlygos ir tvarka bus nustatyta socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro įsakymu tvirtinamuose Darbuotojų apsaugos nuo asbesto keliamos rizikos nuostatuose (toliau – Nuostatai).
- **nustatoma, kad su asbesto poveikiu susijusiems statybos darbams vykdyti darbdaviai turi turėti leidimą vykdyti statybos darbus veikiant asbestui** (toliau – Leidimas), kuriuo patvirtinama darbuotojų apsauga nuo asbesto poveikio. Leidimas nepriskirtinas statybą leidžiantiems dokumentams ir savo esme bus dokumentas, patvirtinantis darbdavio (rangovo) pasirengimą (kompetenciją) ir pasižadėjimą saugoti darbuotojus, kai jie atliks darbus esant asbesto keliamai rizikai. **Kad gautų Leidimą, darbdavys turės:**

¹ 2023 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2023/2668](#), kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/148/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto veikimu darbe. Teisės aktai Direktyvai įgyvendinti, turi įsigalioti ne vėliau kaip nuo 2025 m. gruodžio 21 d.

² LR socialinės apsaugos ir darbo ministro ir LR sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 16 d. [įsakymas Nr. A1-184/V-546](#) „Dėl Darbo su asbestu nuostatų patvirtinimo“.

³ LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. liepos 12 d. [įsakymas Nr. A1-199](#) „Dėl Kompetencijos reikalavimų įmonėms, vykdančioms statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, jų konstrukcijų ar asbesto šalinimo darbus, aprašo tvirtinimo“.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- 1) įsipareigoti įgyvendinti Nuostatuose nustatytus darbuotojų patiriamos asbesto ekspozicijos darbo vietoje mažinimo reikalavimus;
- 2) pagrįsti, kad darbuotojai, patiriantys ar galintys patirti asbesto ekspoziciją, yra specialiai apmokyti, bei įsipareigoti tęsti darbuotojų mokymą.

Leidimų išdavimas, sustabdymas, panaikinimas, taip pat ir išdavimo sąlygų laikymosi priežiūra pavedama VDI. Administracinis sprendimas dėl Leidimo bus priimamas Licencijų informacinėje sistemoje ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo ir visos Leidimo išdavimo tvarkoje nurodytos informacijos ir (ar) dokumentų gavimo dienos. Leidimas darbdaviui bus išduodamas vieną kartą (neterminuotai), nemokamai. Informacija apie Leidimų išdavimą ar jų galiojimo sustabdymą bus viešai prieinama Licencijų informacinėje sistemoje (skelbiami darbdavio fizinio asmens vardas, pavardė, registracijos adresas, elektroninio pašto adresas ir telefono ryšio numeris). VDI, nustačiusi, kad darbdavys vykdo su asbesto poveikiu susijusius statybos darbus neturėdamas Leidimo arba esant sustabdytam Leidimo galiojimui, turės teisę reikalauti, kad darbdavys darbus sustabdytų iki kol jam bus išduotas Leidimas.

Statybos įstatymo pakeitimo projektu įtvirtinama pareiga statybos rangovui turėti Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis išduodamą leidimą vykdyti statybos darbus veikiant asbestui, jeigu rangovo darbuotojai vykdo statybos darbus, kuriais ardamos ar pertvarkomos statinio konstrukcijos, kuriose yra asbesto ar asbesto turinčių medžiagų, ir (ar) pašalinamas asbestas ar asbesto turinčios medžiagos.

Istatymai įsigaliojusių 2025 m. gruodžio 21 d.

VDI skaičiavimais, dėl leidimų išdavimo einamaisiais metais reikės apie 28 tūkst. Eur vienkartinių išlaidų (iš jų: 25 tūkst. Eur informaciniams sistemoms adaptuoti ir 3 tūkst. Eur darbo vietai sukurti). Nuolatinės išlaidos sudarys apie 34 tūkst. Eur per metus (1 darbuotojo darbo užmokestis ir soc. draudimo įmokos). Lėšos bus skiriamos iš SADM atitinkamais metais skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Darbdavio išlaidos (dokumentų leidimui gauti surinkimas ir pateikimas VDI) sudarys 25 Eur.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Iki 2025-12-20 socialinės apsaugos ir darbo ministras turės patvirtinti Leidimo išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir išdavimo sąlygų laikymosi priežiūros tvarką. Tai pat reikės pakeisti Darbo su asbestu nuostatus (įskaitant pavadinimą). Rengiant pakeitimus SADM įvertins prisitaikymo prie naujų reikalavimų išlaidas ir jų apskaičiavimo ataskaitą pateiks Ekonomikos ir inovacijų ministerijai.

STEBĖSENA

Bus stebimi šie rodikliai: pranešimų apie su asbestu susijusią veiklą skaičius; prašymų išduoti Leidimą ir išduotų Leidimų skaičius; Leidimo galiojimo sustabdymo ir Leidimo galiojimo panaikinimo atvejų skaičius bei priežastys; VDI surašytų nutarimų dėl baudų skyrimo ir darbų sustabdymo atvejų skaičius.

Rodiklių stebėseną vykdys VDI (duomenų teikėjas) kartu su SADM. Pirmaisiais įgyvendinimo metais (2026 m.) stebėseną vyks kas ketvirtį. Detalią informaciją VDI pateiks metinėje ataskaitoje apie darbuotojų saugos ir sveikatos būklę ir darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančių norminių teisės aktų vykdymą Lietuvos įmonėse.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Projektai buvo pateikti socialinių partnerių atstovams – LR darbuotojų saugos ir sveikatos komisijos nariams. Pastabų ar pasiūlymų nėra.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Suderinta be pastabų su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybine darbo inspekcija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Viešųjų pirkimų tarnyba ir Lietuvos savivaldybių asociacija. Įvertintos Aplinkos ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabos ir pasiūlymai.

Projektai patikslinti atsižvelgiant į pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025-07-09 išvadoje Nr. NV-1579 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Rengėjai turi patikslinti projektus pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025-07-30 išvadoje Nr. NV-1774 pateiktą techninio pobūdžio pastabą prieš juos teikiant pasirašyti Ministrui Pirmininkui.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaite-Garbštienė

Socialinės politikos grupė, Pavaduojanti A. Gratulevičiienė